

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Amnestija za vojaške begune.

Dne 2. decembra letos poteče rok enega leta, v katerem je bilo mogoče vsled najvišjega odloka cesarjevega doseči odpust kazni vsem onim pripadnikom armade v rezervi in nadomestni rezervi, ki so bili proglašeni kot vojaški beguni (deserterji). —

Opozarjamo pa tukaj, da so tu mišljeni le oni beguni, ki so kot taki proglašeni le vsled tega, ker niso prišli pravočasno na orožne vaje, ker se jim niso vsled neznanega bivališča mogli dostaviti pozivni listi.

Vsi oni dezertarji pa, ki so pobegnili od svojega vojaškega oddelka med aktivno službo, pa niso deležni tega pomiloščenja. Vsaka taka prošnja bi bila torej zaman.

Kazni in posledic pa so potom amnestije deležni zopet vsi oni mladeniči, ki so zamudili vojaške nabore, če se do 2. decembra letos oglase pri pristojni politični, ali pa najbližji vojaški oblasti svojega bivališča. — Priporočamo županstvu tudi mi tem potom, naj dotične razglase, ki so jih prejeli od političnih oblasti, ponovno in na primeren način razglase, dokler je še čas pomiloščenja.

Ljudsko zavarovanje.

Načrt zakona o socialnem zavarovanju je vlada, kakor je bila obljubila, predložila državnemu zboru. To je načrt za največje zakonodajniško delo, ki je bilo doslej izdelano na polju socialnega zavarovanja.

Predloga obsega novo kodifikacijo dosedanjega zavarovanja delavcev (bolniškega zavarovanja in zavarovanja proti nezgodam), nadalje zavarovanje onemoglih delavcev in končno starostno zavarovanje delavcev in samostojnih oseb (malih posestnikov, malih obrtnikov in kupčevalcev na drobno). Za vse te stroke socialnega zavarovanja se postavi skladen organizem, kakeršen v enaki enotnosti še ni bil ustvarjen v nobeni državi.

Ko nastopa vlada s predlogo tako globokega pomena in tako velike finančne dalekosežnosti, jo navdaja zavest, da zadošča s tem zahtevi, ki izvira iz upravičenih potreb najširših slojev ljudstva. —

Nevarnosti, ki jih prinaša seboj moderno gospodarsko življenje za posameznika, so podkrepile stremljenje, da se kolikor moči zagotovi obstanek. Zahteva meri na to, da za tiste primere, v katerih je kdo brez zaslužka in zoper katere braniti se posameznik nima moči, skrbeti občnost.

Prvi korak na tem potu je bila uvedba bolniškega zavarovanja in zavarovanja proti nezgodam, čigar narodnogospodarski pomen je postal jako dalekosežen. Zavarovalne dajatve v teh dveh strokah terjajo sedaj letnega potroška v gotovini prilično 80 milijonov kron. Dajatev bolniškega zavarovanja se poslužuje na leto okroglo en in pol milijona ljudi in v zavarovanju proti nezgodam se izplačuje kakih 100.000 trajnih rent onemoglim in zaostalim.

Te varstvene naredbe pa puščajo izven svojega področja najsplošnejše in najhuje občuteno nevarnost, ki preti obstanku zaradi oslabelosti v starosti ali trajne onemoglosti. Za te primere obstaja doslej le preskrba ubožnih. Občutek, da se bo moral kdo poslužiti te preskrbe, ko izgubi delovno moč, teži in tlači, in tako je nastala v najširših slojih nujna zahteva po zavarovanju, ki daje pravne zahteve.

Starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost je zgrajeno v bistvenem na skupnem delovanju samopomoči in državne pomoči. Pri delavcih se pritegujejo vrhu tega delodajniki k dajatvam, kakršne so dajatve delavcev. S tem se zakonito izreka njihova dolžnost, da prispevajo za zagotovitev bodočnosti svojih delavcev.

Tako zavarovanje priteguje torej tiste, ki so zmožni kaj pridobiti, za tiste, ki so nezmožni kaj pridobiti, in mlajše za starejše. Pomen državnega prispevka pa je iskati v tem, da se ž njim prevlači del rizika na rame občnosti in da se nadalje plača bistven prispevek k prispevku iz davčnih novcev tistih, ki zaradi svoje večje posesti in dohodka niso zavarovani, torej niso deležni koristi zakona. S tem, da se na ta način imovitejši pritegujejo k prispevanju za starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost, se v veliki meri pospešuje socialno zenačenje.

Skrb zakona se razteza na bolniško zavarovanje in zavarovanje proti nezgodam, potem pri delavcih zoper onemoglost in pri delavcih ter samostojnih osebah na starostno zavarovanje. V zakonu se potemtakem enotno združuje celo socialno zavarovanje, kakor ustreza to njegovemu značaju socialne varstvene uredbe.

V obče bo vse tiste, ki zaradi nizkega dohodka niso v stanju s prihranki skrbeti za svojo starost, pritegniti k zavarovanju, vseeno, ali gospodarijo kakor samostojne ali nesamostojne osebe.

Bolniško zavarovanje.

Dolžnost bolniškega zavarovanja

se je raztegnila približno na vse mezdne delavce, potem na delavce na domu in posle. Vzprejem kmetijskih in gozdarskih delavcev (in ne samo poslov) se je podal iz potrebnosti, da se z zenačbo kmetijskih delavcev z industrijskimi delavci uspešno pobija oškodovanje kmetijstva, ki se povzroča s tem, da vse beži s kmetov. Za to so se v pretežni večini izrekli tudi zastopniki kmetijstva — seveda so združili s tem zahtevo, da postanejo tudi zemljiški posestniki deležni dobrot starostnega zavarovanja.

Dajatve

bolniškega zavarovanja so znatno zvišane s tem, da se je doba bolniške podpore od 20 tednov raztegnila na eno leto. S tem, da se boleznina ne odmerja več na podstavi »v okraju običajne« dnevnice mezde, temveč po pripadnosti k mezdnemu razredu, se deloma zvišujejo denarne dajatve blagajnic. Dosedanja podpora porodnic se izpopolni v izdatno varstvo mater. Zdravniško vprašanje se natanko na novo ureja.

Avtonomija bolniških blagajnic,

torej odločilni vpliv delavcev na upravo, glasovno razmerje dveh tretjin delavcev k eni tretjini podjetnikov ostane neizpremenjeno. V varstvo manjšin se vsprejema proporcionalni volilni sistem. Dosedanja blagajniška organizacija v okrajne, obratne, zadružne, društvene bolniške blagajnice in bolniške blagajnice bratovskih skladnic se ohranja v moči. Cela vrsta določil je naperjena zoper pritlikave blagajnice, ki niso sposobne mnogo storiti.

Zavarovanje proti nezgodam.

Ob reformi in izpopolnitvi socialnega zavarovanja se je moralo rešiti nujno vprašanje finančnega saniranja zavarovalnic proti nezgodam.

Dosedanje izkušnje v Avstriji kakor v Nemčiji govore za to, da se ohrani v moči postopek zalaganja z glavnico. Težko pa bi bilo brezpogojno zaukazati, da se plačajo pri različnih zavodih doslej nastali primanjkljaji s primernim zvišanjem prispevkov. Načrt hoče marveč omogočiti, da se v ta namen določeni dodatni prispevki odlagajo tako dolgo, da je pomnožitev dohodkov neizogibna, ako naj se ne načne imovina zavoda. Dotlej naj se dohodki kontingentirajo tako, da skupno breme zneskov zavarovanja proti nezgodam, ki jih plačuje na leto industrija, narašča le v razmerju stopnjevanja cele mezdne svote.

Dajatve se torej v bodoče ne bodo preračunale po skupni svoti mezd podjetja, temveč zavarovalni prispevki se bodo ločeno preračunjali in pobirali od vsakega posameznega zavarovanega delavca, ki je v razvidnosti pri okrajnem uradu.

Važna izpremema glede prispevanja je v tem, da izreka načrt zakona, da odpade desetodstotni prispevek delavcev, tako da bi bilo bremen zavarovanja proti nezgodam v bodoče nositi edino le podjetnikom.

Zavarovanje za onemoglost in starostno zavarovanje.

O b č a v o d i l a.

Za rešitev problema zavarovanja za onemoglost in starostnega zavarovanja delavcev je vlada v letu 1904. izročila javnosti »program«, o katerem se je izjavila cela vrsta interesentov. Zlasti po reformi volilne pravice za državni zbor pa se je pojavilo gibanje, ki terja, da se delavsko zavarovanje razširi v socialno zavarovanje. Vlada se ni mogla upirati tem željam, ker izvira stremljenje po starostnem zavarovanju in zavarovanju za onemoglost iz razmer, ki niso izključno lastne industrijskemu delavstvu, temveč se nahajajo po-

vsem splošno pri gospodarsko slabejših slojih. Nikakega dvoma ni, da se potreba, skrbeti za stare dni, ne omejuje na nesamostojne osebe, ki so navezane na mezdo ali plačo, temveč da je ta potreba razširjenější, ki obsega tudi vse tiste samostojno pridobivaioče osebe, ki svoj poglavitni dohodek ne dobivajo iz glavnih donosov, temveč iz osebnega dela in so po svojem celem življenju enake mezdnemu delavstvu.

Seveda se je bilo treba ob privzetju samostojnih oseb ozirati na njihove posebne, od razmer delavstva različne razmere, in zato ni moglo nastopiti v vseh ozirih enako ravnanje. V prvi vrsti je morala nastopiti ta enakovrstnost pri državnem prispevku, ker ga daje država brez vsake protidajatve. Dajati ga je k vsaki renti brez izjeme v enaki meri.

Daljna enakost se nanaša na občo dolžnost zavarovanja. Izkušnje dokazujejo, da ima uspeh le prisilno zavarovanje.

Razmere delavstva so od razmer samostojnih oseb različne v toliko, da stoji pri delavstvu v ospredju zavarovanje za primer onemoglosti. Delavec, ki je navezan edinole na mezdní dohodek, obrabi polagoma svojo delavno moč in mora potemtakem v najčešjih primerih že pred časom iskati preskrbe. Zavarovanje na starostno rento je pri njem večinoma brezuspešno, ker starosti, v kateri se prisodi taka renta, po navadi ne doseže več kot aktiven delavec. Izkušnje, ki so se opazovale v Nemški državi, so dokazale to dejanstvo in zato so ob reformi zakona o zavarovanju za onemoglost in starostnem zavarovanju v l. 1899. ta zakon imenovali zakon o zavarovanju za onemoglost.

Pri samostojnih osebah pa stoji pravica do preskrbe v starosti vsekako v ospredju. Obrtnik ali kmetovalec, ki posveča polno moč svojega življenja izvrševanju svojega opravila, obdelovanju svojega zemljišča, hoče imeti nado, da bo mogel počivati, ko doseže določeno starost, ne da bi bil navezan na podporo svojcev ali da bi bil v nadlego preskrbi ubožcev.

(Dalje prih.)

Vprašanja in odgovori.

477. Županstvo L.

Vprašanje: Ali se ima pri sestavi volilnega imenika upoštevati tudi osebna dohodnina, ali se jo prišteje k drugim direktnim davkom?

Odgovor:

Ker je osebna dohodnina tudi direktni državni davek, je seveda enako upoštevati pri sestavi občinskih volilnih imenikov, kakor vsaki drugi davek (zemljiški ali hišni).

Seveda so se spočetka upirale razne občine temu davku pri sestavi volilnih imenikov, ker od tega davka ne dobijo občinskih doklad, vendar je že od vseh in-

štanc razsojeno, da je ta davek enako v ozir jemati, kakor vsak drug državni davek.

478. Županstvo L. (Štajersko).

Vprašanje: Ali se župnik, kaplan, c. kr. gozdarji in definitivni učitelji vpišejo v občinski volilni imenik po vrsti predpisanega jim osebno-dohodninskega davka, ali se jih vpiše zadaj v tretji razred po njih kvalifikaciji ozir. službi?

Odgovor:

Privilimirani volilci se imajo vpisati v volilne imenike na Štajerskem v III. razred po višini njihovega davka. Če pa tega ne plačujejo, se jih vpiše zadaj v III. razredu po abecednem redu.

479. Županstvo L.

Vprašanje: Ali se morata zakonska, katerima se je obrtni davek predpisal vsakemu posebej, vpisati tudi v volilne imenike vsak zase, ali se ju sme vpisati skupno z imenom »Jurij in Marija Š.«?

Odgovor:

Če se je obema zakonskima davek posebej pripisal, ju morate tudi vsakega posebej v volilne imenike vpisati z davkom, ki jima je bil posamič predpisan, ne pa s skupnim davkom pod imenom »Jurij in Marija Š.« Za to ni nikake vtemeljitve v zakonu.

480. Gospod J. K. v T.

Vprašanje: Pri nas je več posestnikov prosilo, da se njihovim sinovom, ki so pri vojaki, dovoli ob času poljskega dela (žetve) začasni oziroma predčasni dopust. Dotičnim prošnjam smo morali seveda priložiti tudi rodbinske izkaznice, ki nam jih je napravil g. župnik brezplačno in tudi nekolekovane.

Na vseh rodbinskih izkaznicah je g. župnik zapisal: »V vojaških zadevah, koleka prosto«. Sedaj so pa vsi posestniki dobili od c. kr. urada za odmerjenje pristojbin plačilne naloge, kjer se zahteva, da se za vsak rojstveni in ženitveni slučaj, ki se ga potrjuje v rodbinskih izkaznicah, plača po 1 K. — Od nekaterih posestnikov se zahteva plačilo 6 in tudi več kron.

Prosimo navodila, kako je v prihodnje postopati, da ne bo treba plačevati takih pristojbin oz. vprašamo tudi, če se lahko pritožimo zoper odmero predpisanih pristojbin? Kako je napraviti pritožbo, dalje, kako naj bo kolekovana?

Odgovor:

Najbolje je, če se vsi oni posestniki, ki hočejo doseči za svoje sinove dopust ob času poljskega dela, zglasijo na občinskem uradu, kjer naj svojo prošnjo podajo na zapisnik.

Županstvo naj si v svrhu naprave prošnje oskrbi od pristojnega okrajnega glavarstva tozadevne povpraševalne pole, ali pa naj samo spiše na zapisnih vse kar je v vsakem posameznem slučaju navesti potreba. — (O premoženjskih razmerah prosilca, o obsežnosti posestva itd.)

Strogo je pri tem paziti na to, da županstvo samo zapisnika ne da v podpis prosilcu, ampak, da ono z zapisnikom uradno osvedoči oz. potrdi, da se je prosilec zglasil pri uradu in navedel to kar je v zapisniku zapisano. Konečno naj tudi županstvo potrdi, da so te navedbe v kolikor so istemu znane, resnične.

Predno županstvo odpošlje prošnje v daljnje uradno poslovanje na c. kr. okr. glazarstvo, naj napravi na župni urad sledeči dopis:

Prečastiti župni urad

v

Tu uradno se je zglasilo več posestnikov, ki prosijo, da se njihovim sinovom dovoli dopust od vojaške službe za časa nujnega poljskega dela.

Prosimo, da nam izvolite glede vseh teh posestnikov, ki so navedeni spodaj, doposlati potrebne rodbinske izkaznice, da se priložijo prošnjam.

Prosilci so:

(Tu se navedejo vsa imena.)

(Uradni podpis županstva.)

Župni urad naj napravi rodbinske izkaznice brez kolekov in naj zapiše v levem vogalu: »V vojaških stvareh, koleka prosto! Na uradno zahtevo!«

Če se tako postopa potem je prošnja koleka prosta, enako tudi priloge (rodbinske izkaznice). Paziti je pri tem, da prosilec sam prošnje (zapisnika) ne podpiše. Najbolje je seveda rabiti povpraševalne pole, ki so tudi koleka proste.

Po našem mnenju pa tudi v Vašem slučaju ni treba, da bi posestniki plačali pristojbine, ki se od njih zahtevajo s plačilnimi nalogi. Svetujemo Vam, da vložijo vsi zoper plačilne naloge pritožbo sledeče vsebine:

C. kr. urad za odmerjenje pristojbin

v

Ljubljani.

Ivan Koželj, posestnik v Trebnji gorici

vлага pritožbo

zoper tamuradni plač. nalog
od 1. avg. 1908 zap. št. 1494
ex 1908.

Zoper spredaj navedeni plačilni nalog vlagam pritožbo iz sledečih razlogov:

Rodbinske izkaznice, ki sem jo priložil prošnji za dopust mojega sina ob času nujnega poljskega dela mora biti na vsak način koleka prosta, kajti rabila se je v vojaških stvareh, zlasti je pa bila potrebna v dokaz moje potrebe, ki me opravičuje prositi za dopust. Ta potreba (Hilfsbedürftigkeit) je gotovo šteti med one razloge, ki upravičuje kolekovno prostost, kajti v tem slučaju je šteti rodbinsko izkaznico med spričevala, ki jih navaja t. p. 117 prist. zak.

Da je ta interpelacija glede kakovosti rodbinskih izkaznic pravilna in da ima v resnici uživati kolekovno prostost, se razvidi zlasti tudi iz ukaza c. kr. finančnega ministerstva od 2. febr. 1902. št. 6468, na katero se s tem izrecno sklicujem.

Dotični ukaz določa jasno, da smejo biti rodbinske izkaznice oz. izpiski iz matrik koleka prosti, tudi v takih slučajih, kjer se prosi za vojaške olajšave, do katerih stranke nimajo zakonito vtemeljene pravice, ampak kjer je dovolitev olajšave prepuščena prosti presoji pristojne oblasti.

Na podlagi tega prosim, da se ta moja pritožba smatra v prvi vrsti kot opozoritev in prosim, da se predpisana kolekovina odpiše. Če se pa tej opozoritvi ne more vstreči, naj se ta moja pritožba predloži pristojni višji oblasti v rešitev.

Trebnja gorica, dne 16. sept. 1908.

Ivan Koželj, lastnoročno.

Pripomniti moramo, da je treba pritožbo odposlati priporočeno, tako da pride najpozneje trideseti dan potem, ko je bil plačilni nalog posestnikom dostavljen na c. kr. urad za odmero pristojbin v Ljubljani. Najbolje je, če vsi posestniki skupno v enem poštnem ovitku vse prošnje odpošljejo.

Te pritožbe so koleka proste.

481. Županstvi K. in D. na Goriškem oz. v Istri.

Vprašanje: Na našem občinskem uradu se je zglašil kolkovni revizor in je zahteval predložitev vseh občinskih aktov. Izjavili smo, da mu predložimo akte prenešenega področja, ne pa tudi onih, lastnega področja. Revizor je nato odšel in smo dobili od c. kr. urada za od-

mero pristojbin v Trstu ukaze, da moramo predložiti tudi spise lastnega delokroga. Kako naj napravimo tozadevno pritožbo?

Odgovor:

Kakor smo že večkrat povdarjali in kakor je tudi že razsodilo c. kr. upravno sodišče s sodbo od 9. dec. 1903 št. 12730 — Budw. št. 2192, občine niso dolžne kolekovnemu revizorju predlagati aktov lastnega področja. Pritožba naj se napravi sledeče:

C. kr. urad za odmero pristojbin

v Trstu.

Županstvo občine Kanal

vлага pritožbo

zoper tuuradni poziv od 12. avgusta 1908. št. 12585/08.

Zoper gori navedeni poziv oz. ukaz vlagamo pritožbo, ker isti ni vtemeljen v zakonu. § 97 prist. zak. sicer v resnici določa, da morajo biti javni uradi na razpolago kolkovnemu revizorju oz. davčni oblasti, da opravi kolekovno preiskavo.

Temu zakonitemu določilu smo tudi mi popolnoma ustregli, ker smo bili pripravljeni predložiti revizorju spise prenešenega delokroga. Kolikor se pa gre za lastni delokrog pa ne moremo predložiti spisov, ker se isti tičejo prostega upravljanja občinskega premoženja in je smatrati občino enako, kakor vsako drugo zasebno osebo pri upravljanju premoženja.

Kakor se od zasebnika ne more terjati, da predloži spise tičeče njegovega zasebnega premoženjskega upravljanja, tako se tega ne more terjati tudi od občin. — To so ravno v veliki večini spisi, lastnega področja.

Popolnoma neumljivo nam je, kako se more predložitev teh aktov od nas terjati, ko je vendar že upravno sodišče opetovano razsodilo v našem smislu in je tudi že c. kr. fin. ministerstvo izdalo na podrejene oblasti tozadevne inštrukcije.

Sklicujemo se tukaj na soglasne odločbe upravnega sodišča in sicer od 18. septem. 1900 št. 14504, — 18. novem. 1902 šte. 1328 F, — in od 9. decemb. 1902. šte. 2192 F.

Dalje opozarjamo, da poslej naprej kolekovnemu revizorju, če pride sam, tudi aktov prenešenega delokroga ne bomo mogli več predložiti, ker se hočemo držati uradne inštrukcije, ki jo je za kolekovne revizorje izdalo c. kr. fin. ministerstvo in ki je natisnjena na uradni izdaji pristojbinskega zakona, izdanega od fin. ministerstva leta 1903 oz. leta 1905 na strani 110.

Ta inštrukcija zahteva da ima priti s kolekovnim revizorjem vedno na občinski urad k revizijam, uradnik okrajnega glavarstva. To bode zlasti zaradi tega treba, ker bode le dotičnemu uradniku mogoče presoditi, kateri spisi spadajo v prenešeni in kateri v lastni delokrog občine oz. kateri spisi se tičejo prostega upravljanja občinskega premoženja.

Prosimo, da se ta naša pritožba v prvi vrsti smatra kot opozoritev, kateri naj se ugotovi in tuizpodbijani ukaz umakne oz. razveljavi. Če se pa temu ne bi moglo ustreči, tedaj prosimo, da se ta pritožba predloži pristojni višji oblasti v rešitev, kakor gori izvajamo.

Kanal, dne . . . 1908.

Uradni podpis.

482. Gospod J. P. v L.

Vprašanje: M. P. je porodila l. 1892 nezakonsko deklico. Nezakonski oče je K. S. L. 1897. se je nezakonski oče poročil z drugo, ne z otrokovo materjo. Pri sodišču sta se pa nezakonski oče in nezakonska mati glede otroka dogovorila tako, da nezakonski oče prevzame deklico k sebi v svojo popolno oskrbo ozir. sploh za svojo.

Deklica je danes stara 14 let in je že od leta 1897 vedno pri svojem nezak. očetu. Le-ta je danes star 41 let, njegova soproga pa 40 let. Poročena sta že celih 11 let, a nimata otrok iz zakona.

Nezak. oče bi sedaj rad svojo nezakonsko hčer pohčeril in dal prepisati na svoje ime, čeravno še ni star 50 let. kakor to zakon zahteva.

Ali bi se dalo to na kak način doseči?

Pripomni se, da je nezakonska mati dekletova že pred 4 leti umrla in da je bil varhom postavljen že prej nezakonski oče sam.

Odgovor:

Najprej Vam povemo, da je po našem mnenju z ozirom na judikaturu najvišjega sodišča in na določbe zakona popolnoma nedopustno, da bi bil nezakonski oče ob enem tudi varh svojega nezakonskega otroka. No, če je pa sodišče to dopustilo, je treba seveda s tem računati, dokler višje oblasti ne dobe aktov v roke in okrajnemu sodišču ne zaukažejo, da mora skrbeti za drugega varha.

Kar se stvari same tiče, Vam pa žal ne moremo prav nobenega sredstva podati, da bi mogli svoj namen doseči. Kakor veste, je posinovljenje ali pohčerenje odvisno od milosti cesarjeve, in se oblasti zelo natančno držijo tozadevnih zakonitih predpisov. Da bi pod 50 letom smel kedo kakega otroka posinoviti ali pohčeriti, ni misliti. Slučaj, o katerem ste zvedeli v Ljubljani, je popolnoma drugačen.

Sicer pa ne smete prezreti, da je še neka druga težava pri Vas na poti. Po navadi se dovoli sicer posinovljenje in pohčerenje, če to ni v otrokovo škodo in če so vsi s tem zadovoljni. Nikdar se pa ne dovoli posinovljenje ali pohčerenje lastnega nezakonskega otroka. Znano nam je več slučajev, kako so poizkušali visoki dostojanstveniki to doseči, a jim ni šlo.

483. Županstvo Lukovica.

Vprašanje: V naši občini je sedež okrajnega sodišča, uradniki pa ne stanujejo v naši občini, ampak v občini P. Z ozirom na določbo § 13. zakona od 26. avgusta 1908 št. 15 dež. zak. smo te uradnike iz imenika izpustili, a so zato vpisani v imenik občine P., kjer stanujejo. Okrajno glavarstvo nam je tako napravljene imenike uradno popravilo in uradnike vpisalo v naše volilne imenike.

Ali je to pravilno?

Odgovor:

§ 13 navedene postave govori o »bivališču«. Bivališča se ne sme zamenjati s stanovanjem. Bivališče je kraj, kjer se kedo nastani z namenom, da tamkaj ostane. Bivališče uradnikov je vedno tam, kjer je njih uradni sedež. Stanovanje imajo seveda lahko kje drugje.

Po našem mnenju je okr. glavarstvo upravičeno popravilo Vaše imenike.

484. Gospod F. Š. v V.

Vprašanje: Ali se sme delati leseno klanico med hišami na dvorišču? Ali mora biti krita z lesom ali z opeko?

Odgovor:

Vaš kraj je trg, kjer je po stavb. redu za Kranjsko sicer dovoljeno napravljati take lesene klanice, vendar s posebnimi omejitvami ozir. s posebnimi varnostnimi odredbami.

Kot take veljajo:

- a) da se sme postaviti lesena klanica samo v ozadju bivališča (hiš), priti sme tedaj samo zadaj za hišo;
- b) mora biti od Vaše lastne hiše oddaljena najmanj 10 metrov;
- c) enako oddaljena mora biti tudi od vseh drugih sosednih poslopij;

č) ako pa ni mogoče te oddalje (10 metrov) doseči se mora klanica ločiti od Vaše hiše in vseh sosednih poslopij s požarnim zidom.

Še bolj kot pri zidanih stavbah velja pri lesenih načelo, da ni več dopuščati streh iz slame ali lesenih škodljiv.

485. Županstvo R.

Vprašanje: Ali je mogoče koga prisiliti, da dovoli na svojo lastnino nabiti ali postaviti kak javen napis?

Ali sme lastnik zahtevati, da se z njegove lastnine odstrani napis, ki ga je doslej imel?

Odgovor:

Po državnih osnovnih zakonih je lastnina vsakega državljana nedotakljiva. K pojmu lastnine pa spada dvoje:

- a) da sme s svojo stvarjo prosto razpolagati in
- b) da sme vsakogar drugega od svoje lastnine izključiti.

Potemtakem se nikogar ne sme siliti, da bi moral na svojem svetu ali na svoji hiši trpeti kako javno napisno tablo. Če jo pa že ima, mora pristojni oblasti, ki mu jo je nabila na hišo ali na njegov svet postavila, naznaniti, da zahteva odstranitev. Če tega ne doseže z lepa, sme zahtevati odstranitev sodnim potom.

486. Županstvo T.

Vprašanje: Kdo ima nositi stroške krajevnih napisnih tabel, ali občina ali okr. glavarstvo?

Odgovor:

Zakon o ljudskem štetju od 29. marca 1860 št. 67 drž. zak. pravi v § 9 tako-le: »Ob začetku in ob koncu vsakega kraja naj se na stroške občine napravi in vzdržuje na primernem mestu krajevna tabla«.

487. Županstvo T.

Vprašanje: Sklenili smo napraviti po občini na vsaki hiši številke in označbo kraja s primernimi hišnimi tablicami. Seveda bodo morale biti te tablice samo slovenske. Nastane pa vprašanje: Ali nas ne bo znabiti okrajno glavarstvo sililo, da napravimo dvojezične tablice? Na čegave stroške se napravijo te hišne tablice?

Odgovor:

Pri hišnih tablicah nima niti okrajno glavarstvo niti deželna vlada kaj določevati, kajti po zakonu ima deželna vlada govoriti svojo besedo samo pri krajevnih tablah, ki jih ni zamenjati s hišnimi tablam. Krajevne table so samo ob začetku in koncu vsakega kraja in imajo označevati ime kraja, občine, okrajnega glavarstva in ob mejnih krajih ime carinskega okraja.

Hišne table pa spadajo v popolnoma prosto določevanje občine. Zakon o ljudskem štetju prav nič drugega ne omenja, kakor v § 8 to, da imajo njih stroške trpeti hišni posestniki in da sme njih napravo skleniti občina.

Zato prav mirno lahko napravite hišne tablice, kakoršne hočete.

488. Razna županstva.

Vprašanje: Kako bi se mogli upreti ukazu okrajnih glavarstev, ki terjajo da se morajo povsod napraviti dvojezični krajevni napisi?

Ali je ta zahteva okrajnih glavarstev upravičena?

Odgovor:

O tej stvari se je v raznih slovenskih časnikih veliko pisalo in mislimo, da so gotovo vsa županstva brala tozadevna izvajanja.

Gotovo pa je, da bodo politične oblasti vsled pritiska nemškega ministra vse sile zastavile, da izvajajo dvojezične napise.

Kakor zakon govori, imajo deželne politične oblasti pravico določati jezik krajevnih tabel. Ker je deželna

vlada kranjska leta 1892 izdala naredbo, da morajo biti vsi krajevni napisi dvojezični (slovenski in nemški), ima cela stvar tako lice, kakor da je zahteva okrajnih glavarstev upravičena.

Po našem mnenju, je bilo leta 1892 pravi čas za to, da bi se od deželne vlade zahtevalo, naj to svojo naredbo prekliche. Ker je pa stopila v pravno moč, bodo morale slovenske občine toliko časa potrpeti, dokler se od deželne vlade ne izposluje preklica dotične popolnoma nepotrebne naredbe. Čeravno imajo vse deželne politične oblasti pravico, izdati take naredbe je vendar ni izdala doslej nobena druga kot kranjska deželna vlada, a še ta je čakala nanjo od leta 1869 do 1892, torej celih 23 let. Kar je bilo prej 23 let dobro, je takoj leta 1892 postalo slabo.

Na Štajerskem nimajo take naredbe, zato najdemo pri večini slovenskih občin samoslovenske napise.

Edino sredstvo ovreči izvršitev teh ukazov okrajnih glavarstev je, če se lastniki hiš branijo, na svojem posloju pustiti pribiti table ozir. če posestniki zemljišč ne dovolijo, da se na njihovem svetu koli s tablam, ki niso izključno slovenske, postavijo.

489. Županstvo B. B.

Vprašanje: Lastniki kolovozne poti so popravili s precejšnjimi stroški ceste. Rabi se ta pot v letnem času samo za poljske pridelke. Sedaj, ko je pot v dobrem stanju, pa imajo tudi razni lesni trgovci namen, po tej poti izvažati iz gozdov, ker je najbližja. Ali se sme lesnim trgovcem, ker niso za pot nič prispevali, prepovedati rabo iste zlasti v tali zemlji ozir. v letnem času? Ali moremo zahtevati od lesnih trgovcev kako odškodnino za uporabo poti?

Pripomni se, da bi bilo treba kolovoz popravljati samo po enkrat na leto, če bi ga rabili samo lastniki; če bi ga pa rabili tudi lesni trgovci, bi bilo desetkratno popravljanje komaj zadosti!

Odgovor:

Ne pišete nam, kakšna je dotična kolovozna pot, ali zasebna ali javna. Če je javna, potem se lesnim trgovcem nikakor ne more prepovedati njena uporaba. Najbolj zanesljivo poizveste v zemljiški knjigi, če je kolovoz javen, ali ne. Zato Vam svetujemo, da greste to najprej k sodišču poizvedet.

Če kolovoz ni javen, smejo posestniki ozir. lastniki, ki ga vzdržujejo vsakomur prepovedati rabo istega. Vendar morate pri tem paziti, če nimajo znabiti lesni trgovci, kake servitute do uporabe dotične poti ozir. če se ni dotična pot skozi več kot 30 let javno rabila zlasti za vožnje iz gozdov. Pa najbrže tega ni, ker nam pišete, da bi lesni trgovci še-le sedaj radi začeli voziti, ko je kolovoz popravljen.

Če ni nobenega navedenih zadržkov, smejo lastniki pot lesnim trgovcem prepovedati. Če se trgovci te prepovedi ne bi držali, potem seveda ne preostane družega, kakor tožba pri sodišču.

Drugačna je pa stvar zaradi odškodnine, če je kolovoz javen. Po § 21 zakona od 28. julija 1886 št. 17 dež. zak. se smejo od posameznih posestnikov ali podjetnikov (lesnih trgovcev), ki ceste ali poti rabijo v večji meri, pobirati primerni doneski za vzdrževanje in popravljanje istih. Stvar občine je tedaj od lesnih trgovcev, ki bodo v večji meri rabili kolovoz, zahtevati primeren znesek kot vzdrževalen prispevek.

Ta znesek naj se poizkuša doseči mirnim dogovorom. Če se pa z lesnimi trgovci ne morete dogovoriti, tedaj se obrnite na deželni odbor, da se tam določi, koliko bodo lesni trgovci plačevali.

490. Gospod M. P. v A.

Vprašanje: Pri naši občinski volitvi so našprotniki strastno agitirali zoper nas in so zlasti ljudi odgovarjali in jih begali, da niso prišli na volišče. Sredstva so bila zelo čudna, s kojimi so uplivali na volilce. Da se v prihodnje kaj takega ne ponovi, prosim pojasnila, če velja zakon od 26. januarja 1907 (v varstvo volilne svobode) tudi za občinske volitve?

Odgovor:

Zakon v varstvo volilne svobode ima svojo veljavo ne samo za državnozborske in deželnozborske volitve, ampak tudi za volitve občinskega odbora in sploh za volitve v vse javnopravne korporacije.

491 Gospod M. P. v A.

Vprašanje: Smemo-li zahtevati od zastopnika virilista pooblastilo tudi pri volitvi starešinstva?

Odgovor:

Če je bil zastopnik virilista pravilno prijavljen, tedaj ne morete od njega zahtevati pooblastila, ker je itak že s prijavo upravičen virilista zastopati in v njegovem imenu izvrševati vse pravice.

Pri tej priliki Vas opozarjamo, da po mnenju nekaterih virilistov ali njih zastopniki niti voliti ne smejo občinskega starešinstva. Po zakonu se mora namreč vsak virilist, predno začne svojo pravico kot virilist izvrševati, se pravilno prijaviti pri županu. Ker pa pri volitvi starešinstva še ni župana, pravijo, da nihče kot virilist ne more biti v občinskem odboru. Politične oblasti se tega ne drže! —

492. Gospod J. P. v R.

Vprašanje: Kako se določi, kdo je prvi namestnik županov, če je ta sam zadržan?

Odgovor:

Občinski red pravi, da ima biti tisti prvi namestnik županov, ki je pri volitvi starešinstva dobil kot izvoljen svetovalec največ glasov. Če sta pa dobila dva svetovalca enako glasov, se ima takoj pri volitvah starešinstva izžrebati, kdo naj bo prvi in kdo drugi ali tretji svetovalec. —

493. Županstvo Št. V.

Vprašanje: Hišni posestnik A. se je pritožil, da ima njegov sosed poleg hiše visok hrast, ki stoji ob vodnem jarku. Voda korenine hrasta močno izpodjeda in se je bati, da ne pade hrast danes ali jutri na hišo in je ne poškoduje. Ali se more sosed prisiliti, da hrast podere?

Odgovor:

Po § 28 št. 2 občinskega reda ima skrbeti občina za to, da sta človek in njegova lastnina brez nevarnosti. —

Svetujemo Vam, da na pritožbo posestnika A. odredite občinsko komisijo na licu mesta in da tam po izvedenih doženete, če je res nevarnost, da se hrast podere in hišo poškoduje. Če je to res, potem odredite, da se hrast tekom primerne časa (treh dni) poseče, ker bi se sicer moralo to zgoditi izvršilnim potom na nevarnost in stroške hrastovega lastnika.

Oproščenje davčne dolžnosti.

Pod izrazom „davčna dolžnost“ (obveznost) ne mislimo samo onih davkov, ki jih plačujemo naravnost pri raznih finančnih in davčnih blagajnah, ampak sploh vse pristojbine, ki se na pr. plačujejo s kolki — na pobotnicah, zadolžnicah, spričevalih itd.

Dolžnost plačevati davke oz. pristojbine se mora praviloma uveljaviti povsod in v vsakem slučaju, v katerem so dani zato zakoniti predpogoji. — Izjeme so mogoče le takrat in le v toliko, če so v zakonu tudi izrecno vtemeljene.

V tem slučaju pa ima potem vsak posameznik z a k o n i t o p r a v i c o do oprostitev, in davek (pristojbina) se ne sme od njega niti zahtevati ali izterjavati, izvzemši seveda okolnost, da imajo upravne oblasti po zakonu moč, p o n j i h o v e m l a s t n e m p r e v d a r k u dovoljevati oprostitev.

Razločevati pa je treba od takega oproščanja razne popuste (popust davkov) in odpise, kajti to so davčni dolgovi, ki so se postavno odmerili.

V zakonu ni nikjer vtemeljeno, da ima cesar pravico dovoljevati kake izjeme glede oproščanja zakonite davčne ali pristojbinske obveznosti, četudi se ne nahaja v zakonu za vsak tak slučaj posebno določilo; v resnici pa se taki popusti (oproščanja) čestokrat dogajajo, in sicer ponajvečkrat popusti raznih taksnih pristojbin povodom imenovanj, podelitev plemstva itd. kar vse se smatra kot podelitev milostnim potom.

Finančno pravo določa številne oprostitev, ki imajo svoj poseben povod in izvor; na pr.: z ozirom na državnopravno ali narodnopravno stališče posameznih določenih oseb; — z ozirom na izvrševanje javnih funkcij (opravil) od javnih korporacij in njihovih organov; — sem spadajo tudi vse priznane cerkve (veroizpovedanja) in verske družbe; — z ozirom na pospeševanje ljudskega blagostanja zlasti obrtnega delovanja, ali sploh z ozirom na javni interes; — z ozirom na splošno jako majhno, ali pa izjemno zmanjšano možnost plačevanja davkov vsakega posameznika itd.

V zakonu je lahko oproščanje davčne obveznosti bodisi b r e z p o g o j n o, ali p a l e p o g o j n o določeno; pogoji so bodisi suspenzivni ali pa resolutivni, materijalnopravnega ali pa formalnopravnega značaja; zadnje je bolj navadno. Deloma določa take oprostitev zakon sam, čestokrat pa določa zakon oproščanja — »pod pogoji in uvaževanju interesa državnega zaklada«; — v takih slučajih pa je prepuščena določitev pogojev naredbenemu potu, (ki pa je premnogokrat le križev pot; saj vemo, da upravne oblasti dostikrat le preveč fiskalično postopajo, celo tam, kjer se da dobiti postavno opravičena pot do oprostitev kakih pristojbin).

Za posamezne slučaje oproščanja obstoje posebne naredbe, takozvani „regulativi“, ki določajo formalne pogoje za dovoljenje oprostitev.

Naj navedemo nekaj primer za p o g o j n o o p r o š č e n j e d a v k o v i n p r i s t o j b i n; sem spadajo: gotove vrste listin, spričeval in pisov ter vloge, za ktere le takrat velja pristoj-

binska obveznost, če dospejo do sodne ali sploh uradne vporabe; — večkrat pa je v zadnjem slučaju treba plačati višjo kolkovno pristojbino, kakor brezpogojno običajno. — Prevozno blago je prosto carine ko dospe, — žganje, sladkor in mineralno (kamen) olje prosto davka od vporabe takrat, ko se odvaža iz kraja proizvodnišča, — vse to pa le za slučaj in pod pogojem, če se dokaže, da se izvrši odprava do prekoračenja carinskega okrožja (resolutivni pogoj). — Dovoljenje začasne davčne prostosti za poslopja povodom zidanja je odvisno od vloge pismene prošnje tekom določene dobe in pa če se prilože razni dokazi; enako tudi davka prosta odprava preje omenjenih vporabnih predmetov iz kraja proizvodnišča ali prostega skladišča v svrhu uporabe v inozemstvu, ki vtemeljuje davčno prostost. Zato si je treba izposlovati izrecnega dovoljenja, treba dati tudi jamstvo; denaturiranje, knjigovodstvo itd. (suspensivni pogoj).

So pa tudi pogoji, ki segajo po svojem učinkovanju in posledicah preko posameznih slučajev tako na pr. če je v posameznih deželah začasno oproščanje državnega hišno-najemninskega davka (na pr. pri raznih delavskih hišah) odvisno sploh le od tega, da dovoli pristojna oblast (deželna postavodaja) tudi od svoje strani celotno ali pa le delno oproščanje dotičnih objektov onih naklad, ki jih določajo kot avtonomne oblasti (deželni zbori). Glej zakon z dne 8. julija 1902, št. 144. Ta zakon določa tudi posebno odvažne suspenzivne in resolutive pogoje za dovoljenje davčnega oproščanja v posameznih slučajih.

Finančno pravo naslanja dovolitev davčnega oproščanja deloma na s v o j s t v o s u b j e k t a, ki spada praviloma pod davčno obveznost, deloma pa na p r i r e d i t e v a l i v p o r a b o s u b j e k t a. Po tej razdelitvi se razločuje tudi oproščanje, ki je osebno ali pa stvarno, (oproščanje, ki se tiče posameznih oseb, ali pa gotovih stvari, predmetov, izdelkov itd. O tem prihodnjič. —

F. K.

Razne vesti.

Slovenske občine pripraga k nemškemu vozu.

Na Dunaju se je ustanovil odbor za ustanovitev vseučilišnega doma za nemške dijake. Ta odbor je razposlal na vse občine tostranske državne polovice toplo pisan poziv, naj prispevajo občine na oslavo vladarjevega jubileja s prostovoljnimi doneski za ustanovitev tega doma, ki bo stal okroglih milijon K.

Jako drzni so ti Nemci. Na Dunaju pretepajo nemški vseučiliščniki slovenske, potiskajo jih s palicami iz avle vseučilišča, akademični senat prezira slovenski jezik ter smatra slovenske vseučiliščnike za goste mesto za ravnopravne akademike. Akademičnemu senatu, po čegar inicijativi se je ta odbor ustanovil, bi bile sedaj slo-

venske občine dobre, če bi se hotele dati upreči v pripravo njihovega voza. Akademski senat smatra menda slovenske občine za nezavedno žloto, da si upa s takimi in sicer nemško pisanimi vlogami med nas.

Slovenske občine se naj blagovolijo zavedati, da spletejo Nemci iz vsakega daru, ki bi se podelil kateri njihovi instituciji, biče in korobače, s katerimi nas potem bičajo.

Naše občine veže dolžnost podpirati uboge slovenske visokošolce, ki bojo svoje dni služili potrebam in koristim našega naroda. 60 letnica cesarjevega vladanja nam daje lepo priložnost priskočiti naši se učeči mladini na pomoč, kar damo nji založimo pravzaprav na duševne obresti svojemu narodu.

Šestdesetletnica cesarjevega vladanja naj tvori za naš narod lasten gospodarski voz, v katerega upregajmo svoje moči za narodno gospodarstvo in kulturo!

Kmečki dolgovi. Huda rana v kmečkem gospodarstvu so dolgovi, to so dolgovi, katerih obresti presegajo donesek zemljišča. Prijatelji kmečkega stanu se s tem vprašanjem že dolgo bavijo, a do sedaj še ni bilo mogoče priti do povoljnih uspehov. V gosposki zbornici je zdaj to vprašanje po poslancu Grabmajerju prišlo zopet v razgovor in volilo se je devet članov v poseben odsek, ki se bo pečal s to stvarjo. Dr. Grabmajer je zbornico opominjal, da je avstrijski kmetijski svet (Landwirtschaftsrat) že l. 1903, in da so shod nemških juristov in kmetijski odsek državnega zbora l. 1905 in osmi mednarodni agrarni kongres prišli enoglasno do sklepa, da je za kmete edino le tisto posojilo primerno, ki se mu ne odpove in ki se odplačuje v obrokih. Cesar je v prestolnem nagovoru l. 1907. obetal, da bo vlada uredila kmetijski osebni in realni kredit, in sedanji poljedelski minister je v proračunskem odseku naglašal, da se mora ta stvar proučevati še naprej.

Grabmajer je zbornico tudi opozarjal, da je samo od sedanjega ministrstva upati v tem oziru odločnega nastopanja, ker je to ministerstvo vsekozi agrarno. Ministrski predsednik je agrarni veščak, on je mnoga leta vodil delovanje poljedelskega ministerstva, ministri rojaki so agrarci, naučni minister je že leta 1879 o kmetijskem kreditu objavil izvrsten spis. Justični minister je 1908 objavil mojstrsko spisano študijo o razdolženju posestev in trgovski minister ima v agrarnih krogih največji ugled. Če torej svoti in smoter v zadevi kmečkega razdolženja ne pride do popolnega vprašanja, potem se naj to vprašanje pusti popolnoma strani. Upati je pa da pride čas, ko obmolčne prazni ropot prevzetnih profesorjev in dijakov na univerzah, upati je, da pocepajo polagoma liberalni in socialnodemokratski sršeni, in da se polagoma pride do resnega dela in do resnih uspehov v prid delujočemu krščanskemu ljudstvu.

Poštna in državne hranilnice. Poštne hranilnice so dandanašnji že zelo razvite, dasi niso povsod tako uzorno urejene, kakor je avstrijska. Največ denarja je naloženega v angleški poštni hranilnici, namreč 3747 milijonov kron; potem slede Rusija z 2629, Francija z 1281, Italija z 1090, Belgija z 802, Avstrija z 576, Nizozemsko z 286, angleška Indija z 243, Ogrska z 145 in Japonsko

z 133 milijoni kron. Obče se pečajo poštne hranilnice z nabiranjem hranilnih vlog ter z razpečevanjem in nakupovanjem državnih vrednostnih papirjev. Angleške in Belgijske državne hranilnice pa se poleg tega bavijo tudi z živlenskim in rentnim zavarovanjem, za katero skušajo buditi zanimanje med ljudstvom, kar delajo z velikim uspehom. — Kot posebnost avstrijske poštne hranilnice je omeniti njen čekovni in klearing-promet. Take naprave nima nobena druga država. Čekovni promet je popolnoma preobrazil plačevanje v Avstriji. V zadnjem času se je vpeljalo pri naši poštni hranilnici tudi obračunavanje z inozemstvom in se je tudi ta naprava sponesla prav dobro. Avstrijska poštna hranilnica obstoji 25 let, in v tem času je znašal njen čekovni in klearing-promet velikansko vsoto 200 milijard kron, od katere odpade na brezenarno sporavnavo (clearing) 80 milijard kron. — Državne hranilnice uživajo med ljudstvom povsod veliko zaupanje in zato so njihove hranilne vloge tako visoke. Vendar so privatne hranilnice še močnejše. Na prvem mestu stoji Nemčija, ki še nima poštne hranilnice; v vseh hranilnicah je tu naloženih 13.985 milijonov kron. Zatem sledi Avstrija, katere hranilnice imajo 4952 milijonov kron hranilnih vlog, potem z 2474, Italija Angleško z 4811, Francozsko z 2412, Rusko z 2402, Ogrsko z 1929 milijoni kron. — Avstrijska poštna hranilnica je v začetku imela mnogo nasprotnikov, ki so se bali, da bodo zaradi nje nazadovale privatne hranilnice. Toda ta bojazen se ni uresničila. Stanje hranilnih vlog avstrijskih zasebnih hranilnic se je namreč v zadnjih 25 letih, odkar obstoji poštna hranilnica, pomnožilo od 1700 na okoli 5000 milijonov kron. Poštna hranilnica ima po vsej državi 6617 mest, kjer denar sprejema in izplačuje, in stanje pri nji naloženih hranilnih vlog znaša na 600 milijonov kron. —

Družinska Pratika za prihodnje leto 1909. je ravnokar izšla in se dobi odslej nadalje v Ljubljani v »Katoliški Bukvarni«, »Prodajalni katol. tiskovnega društva«, dalje v trgovini Ant. Krisper, Vaso Petričič in J. Kordik na drobno po 24 vin. izvod (pošta 10 vin več), na debelo pa po 17 K 100 komadov. — Založništvo razpošilja »Družinsko Pratiko« brezplačno na ogled vsem našim društvom širom Slovenije, obenem pa jih naprosi, da seznanijo z njo vse svoje člane. Ko bi je katero naše društvo ne prejelo, naj jo kratkim potom zahteva po dopisnici, naslovljeni na založništvo »Družinske Pratique« v Ljubljani. — Na deželi se dobi naša »Pratika« v vseh knjigarnah in trgovinah. Koder je še ni, naj jo naši somišljeniki odločno zahtevajo. Ako bi jo pa vkljub temu doma ne mogli dobiti, naj jo po več skupaj naroče v Ljubljani. — Pri nakupu naj vsak izrečno zahteva »Družinsko Pratiko« s podobo sv. Družine in s krasnimi trobarvnimi slikami lurske Matere božje, papeža in cesarja, ter »Katoliške Bukvarne«.

Listnica uredništva.

Gospod P. J. v L.

Vašega prvega vprašanja o pohčerjenju nezak. deklice nismo dobili v roke. Zato smo Vam še-le na drugo vprašanje odgovorili.